

Î N C H E I E R E

5 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Raisa Bațura împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 20 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 4 august 2017, Raisa Bațura a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova (în continuare CNAS) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că începând cu 19 octombrie 2005 beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, stabilită în mărime de 80% din salariul lunar al procurorului-șef al Serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Bender al Secției judiciar-penale a Procuraturii Generale, în conformitate cu prevederile art. 34 alin. (1) al Legii cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003.

A susținut că beneficiind de pensie, a continuat activitatea în organele procuraturii, iar în baza ordinului Procurorului General nr. 1077p din 16 octombrie 2014 a fost aprobată demisia sa din funcția deținută în cadrul procuraturii, având o vechime în funcția de procuror de 36 de ani.

Ulterior, la 1 august 2016 au intrat în vigoare prevederile art. 51 alin. (3), lit. b) și art. 52 lit. d) din Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23 decembrie 2013, în conformitate cu care s-au majorat salariile lunare ale procurorilor în exercițiu.

Reclamanta a menționat că deși, salariile lunare ale procurorilor în exercițiu au fost majorate, cuantumul pensiei sale până în prezent nu a fost recalculat.

Astfel, a considerat reclamanta că i-a fost încălcat dreptul social la recalcularea pensiei în dependență de salariul procurorului în exercițiu dobândit

legal în baza art. 73 alin. (8) din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008.

Raisa Bațura a susținut că la 5 iulie 2017 s-a adresat CNAS cu cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea, începând cu 1 august 2016, a pensiei sale de vechime în muncă, cu achitarea acesteia în mărime de 80% din salariul lunar al procurorului-șef al Serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Bender al Secției judiciar-penale a Procuraturii Generale în exercițiu (salariul de funcție și sporul pentru exercitarea funcțiilor de conducere în Procuratură), reieșind din vechimea în muncă în funcția de procuror de 36 de ani.

A relatat că la 15 iulie 2017 a primit răspunsul nr. B-1270 din 13 iulie 2017, prin care CNAS i-a refuzat în recalcularea pensiei, menționând că art. 462 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (în vigoare la 1 iulie 2011) nu prevede recalcularea pensiilor procurorilor odată cu majorarea salariilor procurorilor în exercițiu.

Raisa Bațura a solicitat recunoașterea ca fiind ilegal refuzul CNAS nr. B-1270/17 din 13 iunie 2017 în ce privește recalcularea pensiei, obligarea CNAS să-i recalculeze începând cu 1 august 2016 și să-i achite cuantumul pensiei pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul lunar al procurorului - șef al Serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Bender al Secției judiciar-penale a Procuraturii Generale în exercițiu (salariul de funcție și sporul pentru exercitarea funcțiilor de conducere în Procuratură), reieșind din vechimea în muncă în funcția de procuror de 36 de ani.

Prin hotărârea din 20 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Raisa Bațura a fost admisă. A fost recunoscut ca fiind ilegal refuzul CNAS nr. B-1270/17 din 13 iulie 2017, privind recalcularea pensiei Raisei Bațura, a fost obligată CNAS să-i recalculeze începând cu 1 august 2016 și să-i achite Raisei Bațura cuantumul pensiei pentru vechimea în muncă în mărime de 80% din salariul lunar al procurorului-șef al serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Bender al Secției judiciar-penale a Procuraturii Generale în exercițiu, reieșind din vechimea în muncă în funcția de procuror de 36 ani.

La 5 septembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 20 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de CNAS și a fost menținută hotărârea din 20 august 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut prevederile art. 123 alin. (6) Cod de procedură civilă, art. 2 alin. (1) – (3), 9 lit. a), 14, 15 alin. (1), 34 alin. (1) ale Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, art. 34 din Legea cu privire la Procuratură nr. 118 din 14 martie 2003, art. 60 alin. (1), 63 alin. (1), 73 alin. (8) ale Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, art. 47 lit. e) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în redacția Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 187 din 15 iulie 2010), precum și art. 6 alin. (1)-(4) Cod civil.

În această ordine de idei, Colegiul Curții de Apel Chișinău a remarcat că prima instanță just a soluționat cauza, concluzionând că pensia Raisei Bațura a fost stabilită în baza Legii nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la procuratură (în

vigoare la 19 octombrie 2005 - data dobândirii dreptului la pensie), iar art. 34 alin. (6) din Legea menționată prevedea expres că procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu luna următoare celei în care s-a majorat salariul, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

Ținând cont de faptul că Raisa Bațura a activat în funcția de procuror, instanța de apel a reținut că sunt relevante speței și prevederile art. 34 alin. (1) din Legea cu privire la procuratură, nr. 118 din 14 martie 2003, potrivit căreia procurorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani calendaristici, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni în funcție de procuror sau judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în mărime de 55 la sută din salariul lui mediu, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - adaos de 3 la sută, dar în total nu mai mult de 80 la sută din salariul lui mediu, ținându-se cont de indexarea acestuia

Prin urmare, instanța de apel luând în considerare probatoriul cauzei în coroborare cu normele legale sus enunțate, a considerat juste concluziile primei instanțe că Raisa Bațura are dreptul la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Or, deși, norma legislativă citată a fost abrogată ulterior, dreptul la recalcularea pensiei este unul derivat al dreptului la pensie, care a fost obținut de către intimată la 19 octombrie 2005.

Având în vedere că dreptul la pensie este imprescriptibil, instanța de apel a concluzionat că și dreptul la recalcularea acesteia, odată obținut, nu este prescriptibil, nu poate fi cedat total sau parțial. Drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ca drepturi potențiale sau aleatorii, se referă la viitorii procurori cu drept de pensionare și nicidecum la procurorii care la momentul pensionării au căzut sub incidența normelor legale în cauză.

Mai mult, dreptul Raisa Bațura cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil, care stabilește expres că legea civilă nu are caracter retroactiv.

La 5 aprilie 2019, prin intermediul oficiului poștal, CNAS a declarat recurs împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerându-le neîntemeiate și ilegale, prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

A relatat că începând cu 1 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, care nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

La fel, a menționat că prin hotărârea nr. 27 din 20 noiembrie 2011 a Curții Constituționale, au fost recunoscute ca fiind constituționale prevederile Legii nr.

56 din 9 iunie 2011, care prevăd condițiile noi privind asigurarea socială a procurorilor în exercițiu cât și a celor în demisie.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral.

Prin referința din 14 mai 2019, Raisa Bațura, reprezentată de avocatul Alexandru Bernaz a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normelor de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) Cod administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 21 februarie 2019, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 5 aprilie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de CNAS în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate

sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de CNAS nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes

(cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de CNAS.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva